CENGİZ BEKTAŞ

DIŞLARIN İÇİ

cem / ŞİİR

DIŞLARIN İÇİ

ŞİİRLER

ŞİİR DİZİSİ

DIŞLARIN İÇİ
Cengiz Bektaş
1. Bası: Kasım 1994 / Cem Yayınevi
Dizgi: Cem Yayınevi
Montaj: Oğuz Öztürk
Baskı: Özyurt Matbaası
ISBN: 975 - 406 - 499 - 7
Cem Yayınevi: Küçükparmakkapı İpek Sokağı No:11
80060 Beyoğlu - İstanbul
Tel: 243 05 50 / 243 20 23 • Faks: 244 15 33

CENGİZ BEKTAŞ

DIŞLARIN İÇİ

cem yayınevi

İÇİNDEKİLER

GÜZELİM BENİM YALNIZLIĞIM

Bağdaş Kurdum Oturdum 9
Karşı Yel 10
Bütüne 11
Ne Işık Ne Ses 12
Biten 13
Seni Seviyorum 14-15
Yokum 16
Üçgen 17

ÇEV'RE BİLDİĞİM

Tokat Turhal Arası 21
Komşular 22
Kocaçay 23
Sen Sen 24
Bir Eski Sinan 25
Boşluğa 26
Bir Gözü Bende 27
Aigai Yolu I 28
II 29
Anadolu Uygarlıkları Müzesi 30
Tiyatro 31
Al I (Sözün İlk yazı) 32
II (Onlar Korkuyorlar) 32-33

Dokunamam 34
Bir Kendi Güz 35
Gel 36
Getirdiğim 37
Sana Değmeden 38
Badem 39

UZAK ÜLKEDE
Benim Ben 43
Dışa 44
Tokyodan Telefon 45
Tokyoda 46
Mukai'nin Kapısında 47
Yağmur 48
Ya Bu 49

BALKANDA
Yol Sordum Balkanda 53
Aneta'nın Geyiği 54
Avlu 55
Aziz Naum Kaynağı 56
Neresinde İnsanlığın Saraybosna 57-65

CUMALIKIZIK
Nereye Çocuklar 69
Bizden Biri 70
Yüzleri Kadınlarımızın 71
Evler 72
İpek Dokuyanlar 73
İnsanca Sıcak 74

GÜZELİM BENİM YALNIZLIĞIM

BAĞDAŞ KURDUM OTURDUM

Saydam ansızın duvarlarım
Birbirinin içinden geçiyor her şey
İşte var işte yok

Oyma
Bildiğin tahta
Doyulmaz devingenliğinde el
Yonga ne kalan ne

Hem içten bakıyorum
Hem dıştan
Az önce düşen yaprağa
Dünden de
Yarından da

KARŞI YEL

Kanat vurdukça
Karşı yele
Göğüs göğüse
Durabilmekteyim
Boşlukta

BÜTÜNE

Koyağın loşunda
Girdim derenin düşüne
Birikir artık beni
Dur duraksız
Taşar

NE IŞIK NE SES

Dışlardayım
Ne ışık
Ne ses

İç sularımda
Birden
Kuşlar uçarsa
İçimden mi
Dışlarınızdan olmalı

BİTEN

Işığı
Yaşanmışın günboyu
Yoğun
Yeniden mor
Sesine bırakılmış suskunluğun
Arda kalanın
Işığı
Bitenin

SENİ SEVİYORUM

Merhaba
Özlemişim seni
Ne güzel
Birlikteyiz
Ne içerdeler ne dışardalar
Senle ben
İkimiz
Yapayalnız

Yalnızlığım benim
Seni
Çok özlemişim

Hızlı sürmeyelim
Sık sık duralım
Soluklanalım
Sağa sola telefon etmeyelim
Kimseyle konuşmayalım
Gazete okumayalım
Haberleri dinlemeyelim
Fotoğraflara bile bakmayalım

Güzelim benim
Yalnızlığım

Kimselere birşey götürmeyelim bugün
Hiçbir yere yetişmeyelim
Kimse bir karar beklemesin
En çok en çok
Sözsüz bir Ege türküsü

Hayır
O bile değil
Bugün
Yalnız sen
Yalnız sen
Yalnızlığım

YOKUM

Günsonu
Çaldım kapımı
Yokum

Su başlarından
Küçük çiçeklerden
Sevip okşadığım yüzlerden
Bile geliyorum
Kapı duvar

ÜÇGEN

Hüznü beklemeğe geldim

Çeşme başına oturdum
Karşı yamaçda konağın ışıkları yandı
Küçük mor bulutlar gökyüzünde

Bir de akşam yıldızı
Gün sonu aramızda
Üçgen kurulacak
Oğlumu düşününce

Damlıyor zaman
Bugün de cuma
Bugün de eylül
Bugün de çoktan üçgen

ÇEV'RE BİLDİĞİM

TOKAT TURHAL ARASI

Tokat Turhal arası
Yeşilırmak çamursu
Ne Turhal kalır ne Tokat
Kanıyor toprak

Tokat Turhal arası
Kavakla yol ayrımı
Ne kavak kalır ne toprak
Kanıyor insan

Toprak Karadenize
İnsan İstanbul'lara
Ne kavak
Ne toprak
Ne Turhal
Ne Tokat

KOMŞULAR

Agapi taşındı
Koço gurbette kaldı
Salepçi geçen yıl öldü
Bozacı neden hâlâ geçiyor kış gecesinden
İlk lakerdayı yapmıyor artık Jak
Tenekeci Simon şimdi çöpcü
Dişçi Onnik zor yürüyor karısının kolunda
Söyleşiler
Yakınma

KOCA ÇAY

Güzelhisarı döner gelir
Kocaçay
Güneş kamaşığı
Kavak yakışığı
Dağların gök gözlü kızı
Gelir
Kenti bulur
Kirlenir

SEN SEN

Bekle kavakları
Kesmesinler
Zeytinlere
Asit
Dökmesinler
Yumma gözünü hiç
İnsanlığımızdan etmesinler

BİR ESKİ SİNAN

Hermogenes
Yağmuru seviyordu
Islak kokusunu toprağın
Durup saçağın altında
Apollonun iyon bakışı
Otları seviyordu

Hermogenes
Tapınağın kolonlarından iç sırayı kaldırdı
Daha çok insanla
Paylaşmak için yağmuru

BOŞLUĞA

Bir kareydi çizdiğim
Dışı içleyen

Yüreğime
Bir oylum boşlukta
El birliği durdurulan

Yıkıp atsam duvarlarını
Bütün önceleri
Silsem
İstemesem de
Orda hep var olacak

BİR GÖZÜ BENDE

Bir serçe kondu
Yalağın kıyısına
Bir gözü bende

Su içti
Yalaktan
Bir gözü bende

Bir gözü bende
Uçtu gitti

AİGAİ YOLU

I

Prien'in selamsız sabahsız
Taş yollarında
Denize uzak
Korkuya yakın
Kimin demokrasisi

Neyin eşitliği
Köyde
Aigai'nin yanıbaşında
Denizdibi sessizliği
Bırakılmışlığın
İki bin yılı
Taşlar gibi selartığı
Kadınlar

Nerde insanları
Kerteriz aldığımız sokağın
Boşinan aralarında
Yabancı iklim
Arabesk
Çiçekleri üstelik
Çöplük kentlerin

II

Bekçi Ahmet
İkinci binin sonunda
Tek başına
Yeniden açıyor Aigai yolunu
Siz
Yol açmayı
Bilir misiniz

ANADOLU UYGARLIKLARI MÜZESİ

Cük oturtmuş aşığı
Üç bin yıllık gülüşü
Çın çın taşda

Taş kırbacı
Taş çağlara
Döndürgeci taş

Kaşıkları taştan
Bildiğin zenne
Baştan çıkarır herşeyi baştan

Sekiyor
Çift kavala uygun
Canbazın merdiveni taş

Üç telli saz
Taş püskülüne tutkun
Gitar desen davul desen öylesine

İki beyoğlu bunlar
Işkırlaklarından belli
Çoktan Hacivat Karagöz olmuşlar

Taşa kazılı günlerle
Çocuklar
Büyümüşler

TİYATRO

Kazdağına yasladım
Sanki kazdım çıkardım
Basamak basamak
Altındaymış gibi yerin

Taş duvarlar ördüm
Bir Durmuş
Bir İsmail
Bir Süleyman eli

Binlerce yıllık tohumun
İnsan tutkusu
Göz göz eder yüreği

Bir eteği şimdi dağın tiyatro
Seyirliğinde biz hepimiz
Balıkçı Eyüboğulları Azra
Aydınlık halayındayız umudun
Katılın

AL

I
(SÖZÜN İLK YAZI)

Enginar yaprağı
Bütün tapınaklar
Bademin çiçekleri
Hep
Çocuk elleri
Gülüşleri
Korkusuz
Yalansız
Dosdoğru
Tarlalar dolusu papatya

Söz şimdi gerek
Yaşanmış
Sözeyleyin Yaşamakları

II
(ONLAR KORKUYORLAR)

Tapınak
Kendine direnen
Enginar yaprakları
Yolunbaşı

Sakız filizleri
Badem çiçekleri
Çocuk elleri

Sonrası
/Gördüler kazıcılar ya
Düğüm düğüm çaput
Çalıçırpıya
Umut

Ne bulurlar
Bir taş kıblede
Susmanın eskiçağ mermerleri
Asık yüzlü şiş karınlı sarkık memeli
Roma generalleri
Bakışımlı
Durgun geometri
Trajan
Hadrian da

/Sakız filizleri
/Badem çiçekleri
/Çocuk elleri

Boyanmış yontularda
Yüzleri
Usları

Yaratan
Çoğalan
Sonsuza dolanan
Döl yatağı düşünmenin

/Badem çiçekleri
/Sakız filizleri
/Çocuk elleri

Bir çocuk uzattı kır çiçeklerini
Dedi
Onlar korkuyorlar
Al

DOKUNAMAM

Demek
Kendiliğinden
Böyle yolumun üstünde
Gel de inan

Ben beni bileli
İçimdeki
Olanca isteği
Toplasam parmak ucuma
Dokunamam

BİR KENDİ GÜZ

Bir dizeye düşmeden
Gidiyor birileri
Çekiliyor damarlardan
Yaşanmayan

Yele tutkun
Telli kavak
Dökülüyor
Yaprak yaprak

GEL

Gel
Zeytin gibi
Buralı kavaklar gibi

Gel
Koyağın alacasına
Börtü böceğine

Kavladım attım geçeni
Tohumladım verdim
Yele sözü

Gündoğuşunu
Kucak
layacak
mışcasına
Açtım kollarımı
Gel

GETİRDİĞİM

Sana bütün günü
Getiremezdim ki
Küçücük bir karanfil işte yaban
Kent değmemiş

Geyikleri mi getireydim
Ormanı mı
Bütün sesleri
O bana
Nerdensin
Diyen
Kadını mı

Belki de suyu bekliyordun
Yosun tutmayan
Belki de o kaygan kayayı
Binlerce yıl önce kıpkızıl akmış olan
Al işte
Hepsi burda
Şu küçücük çiçekte

SANA DEĞMEDEN

Bütün dağlarımın
Çiçekleri kokuyor ellerim
Yaşadıklarımın
Şimdisi

Bakırçağa kurduğum
Dört direğin
Taşıdığı ışığa
Tuttuğum
Sana değmeden
Sen kokan ellerim

BADEM

Kazdağında su kıpırdamış
Toprağın karnı burnunda

Zeytinin bin yılı
Çamın uzun havası
Her çınar bir gökyüzü
Günler
Yeniden
Dağlalesi

Su yürümüş yerin yüzüne
İlkgelin
Badem

UZAK ÜLKEDE

BENİM BEN

Her akşam geliyor
O uzun bacaklı
Sırtı zehir yeşili
Küçük kurbağa

Hep İssa'ymışım gibi
Korkuyormuş gibi benden
Korkma diyorum
Benim ben

İSSA: Japon ozanı

DIŞA

Dışa girmekteyim
Buda'nın görmediği
Toprağa
Ağaçtan yaprağa

İçimin alacasından
Dar alanlardan
Dar sürelerden
Dışa

TOKYODAN TELEFON

Burada gün bitiyor
Hüzün
O yanı yeryüzünün
Sen

Yeni uyanıyorsun
Ayrı tınılar
Başka ışıklar
Tam bir günü geçiyor sesim
Hem dünüm
Hem bugün

TOKYODA

Beş çakıl taşı
Getirdim Güre'den
İskeleden

Mişi
Beş küçük bohça
Çıkardı sandığından
Ceviz büyüklüğünde
Pirinç dolu içleri
Giysilerden kalan
Beş bohçacık

Beştaş
Oynadık

MUKAİ'NİN KAPISINDA

Mukai
Ozan
Evi
Çerden çöpten
Havadan sudan

Kapısında
Bambu sepet
İçine şiir at

Şiir alıp
Şiir vermeli
İnsan

MUKAİ: Japon ozanı

YAĞMUR

Bütün gece yağdı
Kesintisiz
Hiç susmadı
Bambu ormanı

YA BU

Suyu
Pirinçlere verdim
Bütün gece
Tersine sürülmüş yüreğimde
Ya bu ne
Sabahın köründe
Bu kıpkızıl çiçek

BALKANDA

Göremezsin yolu
Aldırma
Bırak kendini
Duyumsarsın
Usul git
Uzağa

ANETA'NIN GEYİĞİ

Gün doğmadan
Karşı dağdan
Koklar
dı
Bu yanı
Geyiği
Ürkek
Aneta'nın

Soluk almazdık
Ormanla ben
Soluk alsak
Kaçacak

Çekilirdik usul
Ormanla ben
Aneta'nın düşünden

AVLU

Bu sokak
Nereye gider
Bilmediğim kapılarda insanlar
Merhaba demeli

Kapalı kapıyı çalmalı
Kim geldi penceresine
Yüz göstermeli
İpi çekilmeli kapının
Avluya açılmalı

Yediveren gülleri
Sardunyalar
Su sesi

Asmanın ışığı
Beni bekliyor olmalı

Dibinde mor çiçekler açan suda
Ayrılık olur mu Salih
Bu iş neyin nesi
Lilyana

Suya yüklemişler
Seninle beni ayırmayı
İnadına çekelim kürekleri
Bir o yana
Bir bu yana

NERESİNDE İNSANLIĞIN SARAYBOSNA

Yapraklar düşüyordu
Şardağın eteklerinde
Güneş uzaktı
Anneydi genç kadın
İnsan bitimini görüp gelmişti
Sordum seni
Vurdular dedi
Sokakta
Bir yaprak
Önümde yere kondu

Sokağında mı vurdular seni
Kaldırımında mı
Kuşkusuz sırtından
Nasıl düştün
Yüzü koyun mu
Gözlüğün kırık
Apak saçlarının az ötesindedir

Sahnedesin
İki omuzundan tutup özenle
Yerleştirdiğin sandalya
Üzerine doğalmışcasına bıraktığın ceketin
Karakazağınla ayakta
Kalın karagözlüğünü düzeltişin
Haydi
Şiir gelsin

Saçların ağır ağır kanat vurmuşlardır
Sigaran tütmüştür daha bir süre

Kim vurabilmiştir seni ozan
Nazımın eli kıllı çingenesi
Basardı küfürü böyle insanlığa

Ne içindi omuz omuza olmak
O iğrenç savaşında
Batının
Kurşuna dizdiği çocuk ağabeyin
Dibinde duvarın
Bütün yaşamınca taşıdığın
Omzunda haçı
İsa
O duvarın
Dibinde
Hitlerden de korkunç
Kavruk
Yok edilmiş kentlerin üzerine düştüğün
Soluğunu duysan da
Ölüme değil
Şaşarak vurabilene

Haydi kalk
İstanbula gidiyoruz
Kalk
Üstün başın çamur
İnsan işte
Elbet benden iyi bilirsin
Taşa değmeden başın
Bağışlamışsındır
Düşüş süresinde sorarak
Neden bir şey yapmıyorlar
İnsanlar

Açılıştaydık az önce
Gördüm
Eski kitap yüzleri sergenlerde
Bakıyordun
Ben yürüdükçe
İnsan aralarında
Bakıyordun kitaplardan

Trebinye'ye gidecektik
Mostara
Sağ mıdırlar bizi bekleyecek olanlar
Hayrettinin köprüsü
Gençlerin göğüs gerdiği
Alman korkusuna
Yıktırmadıkları
Köprüsü Hayrettinin
Paramparça
Mostar
Tövbe bir daha
Koyağın turkuaz kızı
Neretva
Bir bir yıkamış taşlarını
Mostar
Tövbeler tövbesi bir daha

Şu ağaca bak
Kavlak
Anadolulu
Soyunur atar kötüyü
Şiirini yazdın mı
Düşen yaprakların
Ve insanların
Nerelere varır kökleri

Öylece kala mı kaldın
Kaldırımda
Aç mıydın
Torunun ya
Yüzükoyun muydun gerçekten
Daha bitmemiş şiirin üzerine kapanmış
Haydi söyle
Hangi şiir bitmiş ki

Belki de yalnızca yaralısın
Ne yaralar taşıdın
Kalk bir insana gidelim
Kalk
Seni soruyorlar İstanbulda
Dostların
Dilinden düşürmediğin Melih Cevdet
Bir de bakmışın
Orda
Nazım

Yapraklar düşüyordu
Saraybosnayı anlatıyordu ana
Erkeği bir yanda kalmış yavrusu bir yanda
Bitimler aşmıştı
Seni sordum
Vurdular dedi sokakta
Yaprak yapraktı güneş

Kalk hadi
Toparlan
Bekletmeyelim herkesi
Görsünler
Şairler ölmez

CUMALIKIZIK

NEREYE ÇOCUKLAR

Bugün bugün mü Cumalıkızıkda
Bursadan az ötede
Osmanlıdan
Değişmeden
Uludağ eteğinde
Azıcık yol dışı
Çokca bugün dışı
Üç yüz elli hanesi
Boş üçte biri
Üç yüz elli hanede dokuz yüz kişi
Çoğalmaz eksilir
Nereye çocuklar

BİZDEN BİRİ

Nerede bugünlerin bugünü
Kim yaratacak
Cumalıkızıkda onu

Toprağın
Bizden biri olduğu
Suyun
Havanın
Doğanın içinde tüm varolanın dengesinde

Yaprağın
Damlanın
Soluğun
Bizden biri olduğu

YÜZLERİ KADINLARIMIZIN

Taş taş
Yazı kışı gözlerimizde derimizde
Duyduğumuz

Yola değenin de bir el
İnsan eli
Olduğu

Bir ışık düşer yola
Evler
Yüzleri kadınlarımızın
Gözgöze
Gelecek olanı bekler

Evler
Dün içinde
Sessiz
Dokunamadığımız
Duyamadığımız
Yarından mı bakarlar
Gelecek
Dünün ardından mı yürüyecek

EVLER

Hem yazımız hem kışımız evler
Çocuğumuz çalışanımız erişkinimiz
Ana kucağı
Baba sofrası
Yar döşeği

Varımız
Atamız
Ak sakalımız

Güne
Güneşe
Sevgiye insana
Açık

Yedi mahallenin yedisinde
Her evin her birisinde
Evler
Dizdize

İPEK DOKUYANLAR

İpekler gibi dokunurdu
Günler
Akardı sularda

Sevgilerimizdi yaşamak
Üründü
Değer değmez ellerimiz

Ağaçta toprakta
Çiçeklendiği
Herşeyin hergün doğduğu

Eskiyi özlemek
Değil
Bugün neden daha iyi değil
. Sormak

Kestane
Ağız tadımız
mı kaldı
Ağaçlarımız mı küstü
Birer birer
Düştüler

Ağaç düşer
Ev düşer
Uzun uzun ölümlere
Bugün de yarın da
Uğramaz evlere

İNSANCA SICAK

Ayakta kalanlar
İnsan soluğuna dayalı

Birbirine tutunur
Evlerle yaşlılar
Nerde
Eli ekmek tutanlar

Bugün neden bunca uzak
Yarın
Nerede

CENGİZ BEKTAŞ'IN DİĞER YAPITLARI

ŞİİR KİTAPLARI:

Kişi 1964
Akdeniz 1970
Yeryüzünün Yüreği 1978
Yer Deli Gök Deli 1978
Dört Kişiydiler Bir De Ben 1981
Zeytinli Fırın Sokağı 1981
Güz Ey 1983
Dört Kişiydiler Bir De Ben + Ustalanm 984
Mor 1986
Fide 1987
Onu Birden 1990

MİMARLIK / KÜLTÜR KONULARINI İŞLEYEN YAPITLARI:

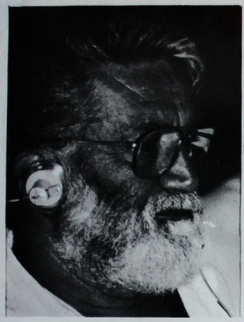
Mimarlıkta Eleştiri 1968 (T.D.K. Ödülü)
Koca Sinan 1968
Bedri Rahmi Nakışlı Bir Deneme 1975-1984
Halk Yapı Sanatından Bir Örnek: Bodrum 1977
Benim Oğlum Bina Okur 1980
Antalya 1980
Duvarların Dışı Da Senin 1982-1987-1991
Yuva Mı Mal Mı? 1983
Kimin Bu Sokaklar Alanlar Kentler 1987
Babadağ Evleri 1987-1991
Şirinköy Evleri 1987-1991
Kuşadası Evleri 1987-1991
Akşehir Evleri 1987-1991
Onarım 1992
Mimarca Mermer 1993
Kuşevleri 1994

ÇEVİRİ KİTAPLARI

Sappho (Azra Erhat'la Birlikte) 1987-1983
Tılsımlı Kedi 1981

ÇOCUK ÖYKÜLERİ

Koca Rıza 1981
Ebemevi 1981
Usta İle Çırak 1989
Sevgiyle Yap 1990

1960'dan beri yurdumuzun şiir ve kültür coğrafyasında yeri var Bektaş'ın...

1990'da bütün şiirlerini "Onu Birden" başlığında toplayıp yayımlamıştık. İlk kitabından bu yana otuz yıl geçti. Bu onbirinci şiir kitabı.

Doğayla, tüm yaratılanla dengede, ayrımlara yüz vermeyen bir kültür yorumu, aydınlık bir geleceğe inancı şiirinin alt yapısını oluşturuyor. Sözü dolaştırmayan, süslemelere düşmeyen bir şiir bu...

9 789754 064995

ISBN 975 - 406 - 499 - 7